
24.05.12.

Guldborgsund Kommune
(natur-miljoe-plan@guldborgsund.dk)

Vedr. Idéfase for vindmøller

DN Guldborgsund ønsker indledningsvis at rose Guldborgsund Kommune for at have taget første skridt til en planlægning for placering af vindmøller. DN ønsker ligesom kommunen en øget indsats for vedvarende energi med mindre udledning af CO2 til følge.

Overordnet set så vi helst vindmøller placeret på havet.

Det udsendte oplæg har været et godt arbejdsredskab for en konkret stillingtagen til de 36 udmeldte områder.

Dog ønsker vi at understrege, at der allerede i planlægningsfasen før den endelige områdeudpegning bør ske en mere detaljeret vurdering af områdernes følsomhed. DN mener således, at flg. fokusområder - ud over dem kommunen allerede selv har betegnet som forbudsområder - bør indgå i en kritisk vurdering af områderne (rækkefølgen er ikke udtryk for en prioritering):

- Skovbyggelinjen

Denne beskyttelseslinje bør efter DNS opfattelse respekteres af hensyn til såvel skoven som landskabelement, som de dyrearter, der især holder til her (f.eks. flagermus og ørne).

Konkret foreslås, at følgende områder friholdes for vindmøller:

Område 1 Vester Ulslev, da området ligger inden for skovbyggelinje og endvidere i kystnærhedszonen og tæt på et Natura 2000-område.

Område 2 Høvænge, da området ligger inden for skovbeskyttelseslinjer og endvidere i kystnærhedszonen og tæt på et Natura 2000-område med strandsumpe.

Område 6 Krenkerup (Ikke Krengerup), da området ligger inden for skovbyggelinje og i et uforstyrret landskab med særlige lokale naturområder og geologiske interesser.

Område 7 Maltrupskoven, da området ligger inden for skovbyggelinjen, hvortil kommer, at området er en del af et uforstyrret landskab med særlige naturværdier, særlige lokale naturtyper, beskyttet natur og geologisk interesse.

Område 8 Pogemosen, da området ligger inden for skovbyggelinjen og i kystnærhedszonen.

Områderne 10 Kallø 1 og 11 Kallø 2, da de ligger inden for skovbyggelinjen, hvortil kommer, at områderne ligger tæt på Natura 2000-område.

Område 13 Grænge, da området ligger indenfor skovbyggelinjen i forhold til Grænge skov, der huser ynglende ørne.

Område 14 Nysted, da området ligger inden for skovbyggelinje og endvidere tæt på et Natura 2000-område.

Område 15 Bøtø, da området ligger indenfor skovbyggelinje – har skov på 3 sider og et Natura 2000-område på den fjerde side.

Område 23 Kortzelitse, da området er et herregårdsskabslandskab indenfor skovbyggelinjen.

Område 24 Bønnet, da området ligger indenfor skovbyggelinjen. Området bør af hensyn til skovens fremtoning friholdes for møller.

Områder 26 Virket, da det er beliggende indenfor skovbyggelinje.

Områderne 28 Skørringe Gods 1 og 29 Skørringe Gods 2 begrundet i skovbyggelinje, levende hegn og ledelinjer for flagermus.

Område 30 Maglebrænde med henvisning til skovbyggelinje og at området er levested for ørne.

Område 35 Klodskov med henvisning til at områder ligger indenfor skovbyggelinje.

- **Særligt udpegede landskaber**

Her tænker vi bl.a. på herregårdsskabslandskaber, som p.gr.a. deres særlige landskabelige værdier har været friholdt – og bør friholdes – for visuelt forstyrrende installationer.

På den baggrund foreslår DN, at 28 Skørringe Gods 1 og 29 Skørringe Gods 2, friholdes for vindmøller.

Endvidere bør udpegningsområder nøje overvejes, hvis de er beliggende i større uforstyrrede landskaber, ligesom udpegninger i geologisk interessant områder skal vurderes specielt med henblik på, at placeringen ikke slører landskabets dannelsesformer.

Dette understøtter ovennævnte forslag om at 29 Skørringe Gods 2 udtages begrundet i geologiske interesser.

Område 33 Valnæs foreslås friholdt. Der er tale om et herregårdsskabslandskab, der ikke bør forstyrres.

Område 34 Vennerslund foreslås friholdt. Ud over at der er tale om et herregårdsskabslandskab, er området kystnært og møllerne vil være synlige fra Guldborgsund. Udpegning af området ville forudsætte, at der mindst skulle nedtages 12

eksisterende vindmøller, hvilket bør vejes op mod det energimæssige udbytte af eventuelle nye møller.

Område 35 Kirstineberg foreslås friholdt begrundet i, at der er tale om et herregårdslandskab, at området er kystnært og beliggende indenfor skovbyggelinjen. Møllerne vil være synlige fra Guldborgsund.

Området 27 Virket Lyng foreslås friholdt for møller begrundet i påvirkning af landskabelige værdier.

Område 30 Maglebrænde foreslås ligeledes friholdt med henvisning til et for Falster særpræget landskab med geologiske interesser.

Kommunen har i kommuneplanen udpeget Naturpark Guldborgsund, defineret som et større sammenhængende naturområde af national og international betydning og med stor landskabelig skønhed, naturrigdom og kulturhistorisk værdi.

På denne baggrund bør områder 27 Virket Lyng, 35 Klodskov og 36 Kirstineberg friholdes for møller.

Det fremgår af kommuneplanen, at man inden udgangen af 2013 vil genoprette mindst 85 ha vådområde fra nuværende lavbundsområder, så der over tid genskabes moser, skovsumpe, rørskove, lavvandede søer, våde enge og naturlige vandløb.

Hvor der er lavbundsarealer i de udpegede områder, bør det indgå i vurderingen, at en mølleplacering ikke må hindre en fremtidig naturgenopretning.

Det foreslås derfor, at det vurderes, om lavbundsområderne i område 13 Grænge ville være relevante til en eventuel fremtidig naturgenopretning.

- **Kulturmiljøer**

Der foreligger udpegning af kulturmiljøerne på Falster. En tilsvarende udpegning foreligger ikke for den del af kommunen, der ligger på Lolland.

Det foreslås, at man for de mulige mølleområder på Falster foretager en vurdering af det hensigtsmæssige i mølleplaceringer tæt på de allerede beskrevne kulturmiljøer.

For så vidt angår Lolland foreslås det, at man for de mulige vindmølleområder kortlægger kulturmiljøerne og lader dem indgå i vurderingen på samme måde.

- **Kystnærhedszonen**

bør som udgangspunkt respekteres som planlægningszone (ikke forbudszone), og man bør – bl.a. af hensyn til kystområdernes herlighedsværdier (hvilket som landskabelement er en unik faktor i Guldborgsund Kommunes "natur") – som hovedregel ikke udpege områder inden for denne zone.

Det foreslås derfor, at man for alle påtænkte områder, der ligger i kystnærhedszonen, foretager en nøje vurdering af møllernes indvirken på kystområdet.

Konkret foreslås, at følgende områder friholdes for vindmøller:

Område 1 Vester Ulslev, da området i kystnærhedszonen og tæt på et Natura 2000-område.

Område 5 Agerup Skov, da det ligger i et uforstyrret område i kystnærhedszonen og rummer økologiske forbindelser og beskyttede naturtyper. Desuden er afstanden til klyngen ved Trudstolpe på under 1 km.

Område 7 Maltrupskoven, da der er tale om et uforstyrret landskab i kystnærhedszonen.

Område 8 Pogemosen, da området ligger indenfor skovbyggelinjen og i kystnærhedszonen.

Område 13 Grænge, da området er beliggende i kystnærhedszonen. Afhængigt af eventuelle møllers højde, vil de kunne være synlige fra Guldborgsund.

Områderne 10 Kallø 1 og 11 Kallø 2, da de ligger i kystnærhedszonen tæt på et Natura 2000-område.

Områderne 12 Orebygaard, 14 Nysted, 15 Bøtø, 16 Fiskebæk 1, 17 Fiskebæk 2 og 18 Marielyst, da områderne ligger op ad et Natura 2000-område og i kystnærhedszonen.

Områderne 33 Valnæs, 34 Vennerlund og 35 Klodskov da områderne er kystnære og møller vil være synlige fra Guldborgsund.

- **Følsom natur**

Der tænkes her på økologiske forbindelser, sten- og jorddiger, § 3-områder som moser, søer, mindre vandhuller, enge – ud over de hensyn til store naturområder, kommunen allerede er taget.

Men bl.a. skovbyggelinjen, å-beskyttelseslinjen, § 3-områder er der ikke taget hensyn til. Dette kan have en påvirkning på den lokale fauna, der er i områderne omkring vindmøllerne.

Det foreslås, at man inden udarbejdelse af plangrundlaget laver en vurdering af de påtænkte områder med hensyn til, om møller kan placeres uden at forstyrre beskyttede dyre- og plantearter og deres økologiske forbindelser. Man bør her især være opmærksomme på f.eks. ledelinjer for flagermus (alléer og levende hegn, skovbryn) og forekomst af sky dyrearter f.eks. ørne.

Konkret foreslås, at følgende områder friholdes for vindmøller:

Områderne 3 Godsted og 4 Lille Musse friholdes, da området fra Hejrede Sø over de her berørte eng- og mosestrækninger og videre via Musse, nord om Herritslev til Kettinge udgør en næsten sammenhængende natur-korridor.

Område 7 Maltrupskoven, da området ligeledes er beliggende indenfor et uforstyrret landskab med særlige naturværdier, særlige lokale naturområder og geologiske interesseområder.

Område 9 Tårs Skovby, da området ligger op ad et Natura 2000-område, ligesom det er beliggende i kystnærhedszonen og rummer økologiske forbindelse og beskyttede naturtyper.

Område 13 Grænge, da der er tale om områder med særlig naturværdi, økologiske forbindelse og beskyttede naturtyper.

Områderne 10 Kallø 1 og 11 Kallø 2, da det er områder med særlige naturværdier og beskyttede naturtyper og rummer fortidsmindebeskyttelser.

Område 27 Virket Lyng begrundet i områdets store naturværdi.

Område 29 Skørringe Gods 2 begrundet i beskyttet natur og dyreliv (ørne).

- Flagermus

Lolland og Falster rummer 17 ud af 18 de flagermusarter, der kendes i Danmark, hvorfor al planlægning bør tage de fornødne forholdsregler i forhold til de enkelte arters foretrukne levesteder (fourageringshøjder, ledelinjer i landskabet m.m.).

Da alle flagermusarter er beskyttede, bør der for alle de udpegede områder ske en kortlægning af, hvilke arter der befinder sig i området. Derefter bør der i det kommende plangrundlag indlægges begrænsninger på møllehøjden i forhold til de lokale flagermus' flyvehøjder.

I de områder, hvor man planmæssigt åbner op for, at der kan opstilles møller med vingediameter i de lokale flagermus' flyvehøjde, bør der lægges begrænsning ind i form af cut-in speed på over 6 ms i morgen-, aften- og nattetimerne i sommerperioden.

Endelig bør mulighed for opstilling af vindmøller i områder med flagermus være forbundet med krav om, at man inden opstilling af møllerne skal ændre ledelinjerne i terrænet, så flagermusene ledes uden om møllerne.

Det gælder stort set alle udpegninger, at skovnær placering ikke er ønskelig. Visse steder kunne en kompenserende foranstaltning (f.eks. beplantning, ændring af ledelinjer) måske løse problemet.

Derfor foreslås, at bl.a. områderne Maltrup Skov, Krenkerup, Kortzelitse udgår.

- Fugle

Ud over de egentlige fuglebeskyttede områder, bør områder med særlig fugleaktiviteter overvejes nøje i forhold til placering af vindmøller.

I første række bør man se på de områder, der ligger tæt på de fuglebeskyttede områder, ligesom man bør se på vigtige trækruter.

Endelig er der som nævnt god grund til at se på nuværende og mulige fremtidige ynglesteder, fx for ørne.

Konkret kan nævnes, at der er potentielle konflikter i forhold til rovfugle i områderne 13 Grænge Skov, 19 Hasselø, 22 Bjørup, 27 Virket Lyng, 35 Klodskov og 36 Kirstineberg

- Tekniske krav til kommende vindmøller:

Der bør i plangrundlaget stilles krav om, at alle møller i en klynge skal være ens (samme fabrikat/model/design – i lyst og ureflekterende materiale), med samme indbyrdes afstand og samme navhøjde, således at vindmøllerne afspejler de overordnede linjer i landskabet, ligesom det bør tilstræbes, at rotordiameter og navhøjde skal være i forholdet 1:1,1 eller 1:1,2, altså at rotordiameteren er 10-20% større end tårnets højde. Et forhold under 1:1 forekommer uharmonisk, fordi vingerne synes for små, mens forhold større end 1:1,3 kan få vingerne til at virke overdimensioneret.

Der bør ligeledes stilles krav om samme omdrejningshastighed og omdrejningsretning for møller i samme klynge.

For at undgå, at klyngerne visuelt opfattes som sammenhængende i et helt vindmøllelandskab, bør der planmæssigt fastsættes en grænse på 5-10 km mellem hver klynge og således, at møllernes højde og de faktiske forhold i landskabet kan påvirke afstandskravet.

Der bør stilles krav om bortsanering af eksisterende møller såfremt de nye møller opvejer effekten af de bortsanerede møller. Altså hvis for mange eksisterende møller skal fjernes for at sætte nye op, skal de nye som minimum kunne opveje effekten af de eksisterende.

Endelig anbefales, at man for hvert enkelt område vurderer, hvor store møller, der planlægningsmæssigt skal åbnes op for. De ovennævnte begrænsninger kunne føre til, at man nok ville tillade mindre møller, men ikke de største.

Lolland og Falster er den landsdel, der har Europas laveste naturindhold og højeste dyrkningsintensitet. Når man på trods heraf kan betegne landsdelen som et naturskønt område, skyldes det hovedsagelig kystnærheden, herregårdslandskaberne med alléer, skovbryn og store uforstyrrede og roskabende flader.

DN opfordrer derfor kommunen til, når der planlægges for kommende vindmølleområder, at holde fast i sin naturpolitik og søge at værne "om de blå og grønne korridorer, hvor naturen kan brede sig". Vi opfordrer navnlig til, at der værnes om Guldborgsunds blå hovedåre med sidegrene langs de store å-løb Flintinge Å og Tingsted Å og de landskaber, der knytter sig hertil, dvs. båndene nordøst over Falster gennem skovene følgende åsen fra Virket ud til Næsgård og Fribrødre Å-området samt Flintinge Å og ådalens forlængelse hen til Sakskøbing Å og ud i fjorden.

Afslutningsvis ønsker vi at henlede opmærksomheden på andre vedvarende energiformer, der efter DNs opfattelse sideløbende bør planlægges for, og vi vil her pege på solenergi og på de potentialer, der gives på mange eksisterende tagflader på industri-anlæg, offentlige bygninger (skoler, sportshaller m.m.), landbrugsbygninger o.lign.

DN Guldborgsund står naturligvis gerne til rådighed for uddybende kommentarer.

På afdelingsbestyrelsens vegne
- venlig hilsen
Sven Aabolt
DN Guldborgsund